

10 / 08

Irizpena

GIZARTE ENPRESEN
KALIFIKAZIOA ARAUTU,
HORIETAN SARTZEKO
PROZEDURA EZARRI ETA
GIZARTERATZE ENPRESEN
ERREGISTROA ARAUTZEN
DUEN

Dekretu-proiektuari
buruzkoa

Bilbo, 2008ko uztailak 29

C E S

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Arazoetarako Batzordea

Consejo Económico
y Social Vasco

© Argitalpena: Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordea
Gran Vía, 35-1. solairua
48009 Bilbo
www.cesvasco.es

Maketazioa eta fotomekanika: Argia Grafika, S. L.

Inprenta: Gestingraf, S. A. L.

Lege Gordailua: BI-354-08

Irizpena

I

AURREKARIAK

2008ko maiatzaren 21ean, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordean Justizia, Lan eta Gizarte Segurantza Sailaren idazkia sartu zen, *“Gizarteratze Enpresen kalifikazioa arautu, horietan sartzeko prozedura ezarri eta Gizarteratze Enpresen Erregistroa arautzen duen Dekretu Proiektuari”* buruzko txostena eskatuz, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen ekainaren 27ko 9/1997 Legearen 3.1.b) artikuluan ezarritakoaren arabera.

Legegintza-ekimen horren xedea *“abenduaren 26ko 305/2000 Dekretua, Gizarteratze Enpresen kalifikazioa aratu, horietan sartzeko prozedura ezarri eta Gizarteratze Enpresen Erregistroa arautzen duena”* gaurkotzea da, dekretua onetsi zenetik urte asko igaro baitira eta arlo horretan esperientzia handia lortu baita. Horrez gain, *“abenduaren 13ko 44/2007 Estatuko Legea, gizarteratze-enpresen araubidea arautzen duena”* bete nahi da, horren arabera, autonomia-erkidegoek egon dauden gizarteratze-enpresetan egokitzapen batzuk egin behar dituzte-eta, kalifikazioaren eta erregistroaren ondo-reetarako.

Dokumentuaren kopia Kontseiluko kide guztiei igorri zitzaien berehala, haien proposamenak eta iritzia eman eta horiek kasuan kasuko lan-batzordean aurkezteko, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen Funtzionamendu Erregelamenduan ezarritakoaren arabera. 2008ko ekainaren 16an Gizarte Garapeneko Batzordea bildu zen, eta irizpen-proiektu hau aho batez onetsi zen, eta 2008ko uztailaren 29an Irizpen Proiektua Euskadiko EGBren Osoko Bilkurari helarazten da eta aho batez onartzen da.

II EDUKIA

“Gizarteratze Enpresen kalifikazioa aratu, horietan sartzeko prozedura ezarri eta Gizarteratze Enpresen Erregistroa arautzen duen dekretu-proiektuaren” testuak zioen azalpena, hogeita sei artikulua zortzi kapitulutan, xedapen gehigarria, xedapen iragankorra eta lau azken xedapen ditu. Laburtzeko, hau da edukia:

Zioen azalpena

Abenduaren 26ko 305/2000 Dekretuak, Gizarte Bazterkeriaren aurkako maiatzaren 22ko 12/1998 Legean ezarritako neurriak garatzeko eman zenak, gizarteratze-enpresen kalifikazioa arautu, ohiko lan-merkatuan sartzeko zailtasun bereziak dituzten pertsonak horietan sartzeko prozedura ezarri eta Gizarteratze Enpresen Erregistroaren sorrera, antolaketa eta funtzionamendua arautzen du.

Arau berriaren xedea Dekretu hau aldatzea da, oinarritzko bi arrazoi direla bide. Lehenengo eta behin, Espainiako Gorteek abenduaren 13ko 44/2007 Legea onestea, gizarteratze-enpresen araubidea arautzeko; hori dela bide, gizarteratze-enpresen kalifikazio eta erregistro ondoretarako, autonomia-erkidegoetako arauak Legean ezarritakoaren arabera aldatu behar dira, besteak beste, abenduaren 26ko 305/2000 Dekretua. Bigarren, 305/2000 Dekretua onetsi zenetik denbora asko igaro denez eta kudeaketan lortutako esperientzia dela bide, Dekretua egokitzea komenigarria dela ikusi da.

Xedapenak

I. kapitulua. 1-7 artikulua. Xedapen orokorrak

Lehenengo eta behin, dekretuaren xedea definitu da, hau da, gizarteratze-enpresen araubide juridikoa arautzea, gizarte-bazterkeriaren aurkako eta gizarteratze eta laneratzearen aldeko politika publikoen esparruan, lan-merkatuan sartzeko zailtasun bereziak dituzten pertsonak gizarteratu eta laneratzeko eragile aktiboak diren neurrian. Horretarako, gizarteratze-enpresen arauketa zehatza ezarri da, gizarteratze-enpresaren kalifikazioa lortzeko beharrezko betekizunak eta prozedura zehaztu dira, gizarte-bazterkeriaren egoeran dauden pertsonak merkatu arruntean sartzeko ibilbidea finkatu da eta, amaitzeko, gizarteratze-enpresen Erregistroa eta horietan sartzeko prozedura arautu da.

Gizarteratze-enpresen xedea pertsona horiek merkatu arruntean integratzea da. Gizarteratze-enpresa kontratatzaileak langileei prestakuntza eta orientabidea emango die izaera iragankorreko sarrera-prozesu baten bidez, Dekretu honetan ezarritako ekintzak eta neurriak barne hartuta.

Dekretuaren proiektuan gizarteratze-enpresaren kalifikazioa lortzeko betekizun batzuk ezartzen dira. Besteak beste, 44/2007 Estatuko Legeak orain arte gure erki-

degoan indarrean egon den araudian egindako bi aldaketa nabarmenduko ditugu. Lehenengo eta behin, kalifikaziotik aurrera, urte osoa kontuan hartuta gutxienez, kontratazio-modalitatea gorabehera, jardueraren lehenengo hiru urteetan plantilla osoko langileen %40 gutxienez gizarteratze-prozesukoak izatea eskatzen da, eta plantillaren %50 gutxienez laugarren urtetik aurrera, gehienez ere %75; haien kopurua, inola ere, ezin da bi baino gutxiago izan.

Bigarren, gizarteratze-enpresetan erakunde sustatzaile batek edo zenbaitek partaidetza izan behar dute, eta partaidetza hori kapital sozialaren %51 izango da gutxienez merkataritza-sozietateen kasuan. Horrez gain, erakunde sustatzaile horiek irabazteko asmorik ez duten erakunde publikoak edo pribatuak izango dira, eta helburuen artean, pertsona behartsuen gizarteratzea izango dute, gizarteratze-enpresak eratzea sustatzen dutenean eta haietan gutxienez %51ko partaidetza dutenean eta, hala denean, gizararte-akonpainamendua egiten dutenean.

Bestalde, gizarteratze-enpresa batean sarrera soziolaborala izan dezaketen pertsonak zehaztu dira. Gizarte-bazterkeriaren egoeran dauden pertsonak dira, langabeak eta Enplegurako Zerbitzu Publikoetan izena emanda dutenak, kolektibo hauen artean gizarteratze-hitzarmen bat sinatu badute: oinarrizko errentaren titularrak, adingabeak babesteko erakundeetatik datozen gazteak, drogazaletasun-arazoak dituzten pertsonak, espetxeratuak, espetxeratu adingabeak, baimendutako ostatu-zentro alternatiboetatik eta lanaren aurreko orientabide- eta prestakuntza-programetatik datozen pertsonak edo Oinarrizko Gizarte Zerbitzuetatik datozenak.

II. kapitulua. 8-11 artikulua. Gizarteratze Enpresen kalifikazioa

Ondoren, erakunde horiek Gizarteratze Enpresa moduan kalifikatzeko egintza definitzen da, erabili beharreko prozeduraren pausoak eta kalifikaziotik eratorri betebeharrak deskribatzen dira. Era berean, aipatu kalifikazioa galtzea eragin dezaketen arrazoiak aipatzen dira.

III. kapitulua. 12-14 artikulua. Gizarteratze-enpresetan sartzeko prozedura

Pertsona bat gizarteratze-enpresa batean sartzean, bai besteren konturako langile moduan, bai langile-bazkide moduan edo laneko bazkide moduan, prozedura hasi egiten da. Edonola ere, prozedura hori Oinarrizko Gizarte Zerbitzu eskudunetik izapidetu behar da, Gizarte Zerbitzuak berak antzemandako egoera bati erantzuna emateko, eta gizarteratze-hitzarmena sinatzetik eratorritako lan-kontratua egingo da. Kapitulu honetan, akzio horiek, eskatutako dokumentazioa eta lotura formalizatzeke pausoak deskribatzen dira.

IV. kapitulua. 15-17 artikulua. Eginkizunak esleitzea

Kapitulu honetan, Eusko Jaurlaritzak garatu beharreko eginkizunak zehazten dira, besteak beste, Gizarteratze Enpresen Erregistroa, Enplegurako Zerbitzu Publikoak

eta enplegura orientatzekoak eta Oinarriko Gizarte Zerbitzuak mantentzea, horiek hasten baitute prozedura eta, edonola ere, horiek diseinatzen baitute gizarteratze-ibilbidea pertsona interesdunarekin lankidetzan.

V. kapitulua. 18. artikulua. Gizarte-bazterkeriaren egoeran dauden langileen lan-loturak gizarteratze-enpresetan

Gizarteratze-enpresen eta gizarte-bazterkeriaren egoeran dauden langileen artean hitzartutako gizarteratze-prozesuei lotutako lan-loturak Langileen Estatutuan eta gainerako lan-legerian ezarritakoaren arabera arautuko dira, eta bereziki, gizarteratze-enpresen araubidea arautzen duen abenduaren 13ko 44/2007 Legean ezarritakoaren arabera.

VI. kapitulua- 19-23 artikulua. Gizarteratze-enpresen Erregistroa

Gizarteratze Enpresen Erregistroa Eusko Jaurlaritzako Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzza Saileko Gizarteratze Zuzendaritzari atxikita dago, eta gizarteratze-enpresaren kalifikazioa lortu duten enpresen inskripzioa izango du xedetzat. Ondoren, erregistroko egitura eta inskripzioaren ondoreak deskribatzen dira, aipatu erregistroari buruzko beste gai batzuekin batera.

VII. kapitulua. 24. eta 25. artikulua. Sustapen-neurriak

Eusko Jaurlaritzak, bere eskumenen barruan, gizarteratze-enpresak sustatzeko jardungo du, horiek sortzen eta mantentzen lagunduz, lan-merkatu arruntean bazterkeria-egoeran dauden pertsonak gizarteratzeko gizarte-eginkizuna bete ahal izan dezaten. Horretarako, enpresei laguntzak eman ahal izango dizkie, dekretuan aipatutakoak, horien araubide juridikoa definitzen denean.

VIII. kapitulua. 26. artikulua. Arau-haustekak eta zehapenak

Amaitzeko, gizarteratze-enpresa baten enpresaburu titularrek egindako zehatzeko moduko egiteen edo ez-egiteen araubidea definitzen da.

III OHARRAK

Ohar Orokorrak

I. Arauaren balorazio orokorra

“12/1998 Legeak, maiatzaren 22koak, *Gizarte Bazterkeriaren kontrakoak*” bizitza independentea garatzeko baliabide pertsonal, sozial edo ekonomiko nahikoa ez dituztenei gizarteratzen laguntzea du xede. Hori praktikan ipintzeko bideetako bat gizartera-

tze-enpresak sortzen eta mantentzen laguntzea da, horiek laguntza, jarraipen eta akonpainamenduko esku-hartzeak ematen baitituzte, eta horrela gizarte- eta lan-ohiturak lortzea errazten baita. Modu horretan, parte hartzen duten pertsonen lan egiteko gaitasuna hobetu egiten da, eta hori beharrezkoa da lan-merkatuan sartzerakoan.

Espainiako Gorteek “44/2007 Legea, abenduaren 13koa, gizarteratze-enpresen araubidea arautzekoa” onetsi eta gero, autonomia-erkidegoetako arauak Legea egokitu behar dira, gizarteratze-enpresen kalifikazio eta erregistro ondoretarako, besteak beste, abenduaren 26ko 305/2000 Dekretua. Ildo horretatik, egokia iruditzen zaigu aurkeztutako dekretu berri hau izapidetzea. Hala ere, edukiari dagokionez, ohar orokor eta zehatz hauek azaltzea beharrezkoa dela uste dugu.

II. Aurretiatzko arazoa

Beste baloraziorik egin aurretik, 44/2007 Estatuko Legean eta orain aurkeztu zaigun dekretuan gizarteratze-enpresak kalifikatzeko betekizun desberdinak daudela adierazi nahi dugu -gure autonomia-erkidegoari dagozkion eskumenen esparruari buruzko arazoak alde batera utzita-. Gure ustez, gertaera horrek nahasmena sor dezake mota honetako enpresa-jarduera abiatzean.

III. Enplegurako Zerbitzu Publikoen bikoiztasuna

Batetik, EAEn dagoen enplegurako zerbitzu publikoen bikoiztasunak (bata Estatuko Enplegurako Zerbitzu Publikoaren menpekoa, eta bestea autonomia-erkidegoaren menpekoa) idazketa oso argia eskatzen du, eginkizun jakin batzuetan zein zerbitzu dagoen barruan edo kanpoan interpretatzeko zalantza guztiak alde batera gera daitezen. Zehatz esanda, dekretu-proiektu honen idazketan zalantzak sortzen dira Estatuko Enplegurako Zerbitzu Publikoak zirriborroan “Enplegurako Zerbitzu Publikoak” esleitzen dien eginkizuna gauzatzeko legitimaziorik duen edo ez interpretatzeko.

Testuan aipamen hauek egiten dira: “Enplegurako Zerbitzu Publikoak” (6. art.), “Enplegurako Zerbitzu Publikoa edo, hala denean, Euskal Autonomia Erkidegoaren menpeko Enplegurako Orientabide Zerbitzuak” (13. eta 14. art.), “Enplegurako Zerbitzu Publikoak eta, hala denean, Euskal Autonomia Erkidegoaren menpeko Enplegurako Orientabide Zerbitzuak” (16. art.) eta horrek nahasmena sortzen du. Artikuluak irakurri ondoren, badirudi arauak Lanbideri esleitzen dizkiola Zerbitzu Publikoen esku utzitako eginkizunak, SPEE alde batera utzita.

Kasu honetan, komeni da argitzea ea SPEEren menpeko Orientabide Zerbitzuek gizarteratze-enpresetara pertsonak igorri ditzaketen, eta horrela bada, zein eginkizun izango luketen edo nola ebatziko lirartekeen Enplegurako Zerbitzu Publikoari esleitutako eginkizunak.

Bestalde, abenduaren 13ko 44/2007 Estatuko Legeak ezarritakoaren arabera, gizarteratze-enpresen araubidea arautzeko, Estatuko Enplegurako Zerbitzu Publikoak eta autonomia-erkidegoetakoak Legea koordinatu eta ebaluatzeko eginkizunak izango dituzte. Hori dela eta, partaidetza-organoen bidez, gizarte-agenteei informazio- eta proposamen-eskubideak izango dituzte. Hala ere, Dekretu honetan ez da argitzen nola egituratuko den hori EAEn.

Ildo horretatik, Enpleguaren III. Plana Jarraitzeko Batzordea, Enpleguaren Euskal Kontseiluaren ordezkia, izan beharko litzateke gizarte-agenteen partaidetza-organoa gizarteratze-enpresen koordinazio- eta ebaluazio-eginkizunen garapenerako, eta hori Dekretuan jaso behar da.

IV. Publizitatea

Lehenengo eta behin, gure ustez komenigarria da 15. artikuluan jasotzea, Eusko Jaurlaritzari esleitutako eginkizunen barruan, sei hilerik behin gure erkidegoan jarduten duten gizarteratze-enpresen zerrenda argitaratzeko beharra, eta jarduerari, jarduera-esparruari, langile kopuruari, eta abarri buruzko datuak ematea. Azken finean, dekretu-proiektuko 23. artikulua arabera Eusko Jaurlaritzako Gizarteratze Zuzendaritzak Lan eta Immigrazio Ministerioari sei hilerik behin igorri behar dion informazioa da.

Era berean, 16. artikuluan jaso beharko litzateke EAEn menpeko Enplegurako Zerbitzu Publikoek betebeharra dutela gizarteratze-enpresen bidez gizarteratze eta laneratze prozesuetan parte hartu duten pertsonen gizarteratze-enpresetan eta lanmerkatuan egindako sarrerei buruzko publizitatea emateko urterero.

Ildo horretatik, dekretu-proiektuaren lehenengo xedapen gehigarria dela bide, publizitate hori emateko asmorik ez dagoela pentsa dezakegu, hurrengo ezarri baitu: *“Erregistrotik ateratzen diren gizarteratze-enpresei buruzko datuak eta estatistikak”* Administrazio Publikoetara igortzea, *“eta enpresa horietatik horietan garatutako gizarteratze eta laneratze prozesuei buruzko informazioa eskuratu ahal izango du, kasuan kasuko akordioetan ezarritakoaren arabera”*.

Amaitzeko, 21.1 artikuluan ezarri da *“erregistroko inskripzioak kontsignatutako datuen publizitate-efektua eragingo duela”*. Beharrezkoa izango litzateke inskripzio horri publizitatea nola eta nork emango dion ezartzea, baita zein epetan ere.

Izaera orokorreko oharrak amaitu ondoren, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeak ohar zehatz hauek egitea beharrezkoa dela uste du:

Ohar Zehatzak

Zioen azalpena

2. orrialdean, hirugarren eta bosgarren paragrafoetan, aurkeztutako idazketan aldaketak hauek egitea proposatzen dugu:

“Ildo beretik, oraintsu onetsitako Gizarteratzeko Erakundearteko II. Plana 2007-2009an apustu gogorra egin da enplegurako politika aktiboak garatzeko, lan munduan sar daitezkeen eta prestazio ekonomikoak, besteak beste, Oinarrizko Errenta eta ~~GLLK~~ Gizarte Larrialdiko Laguntzak, jasotzen dituzten pertsonen bideratuak.

...

Hori dela bide, Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzaren Saileko sailburuak proposatuta, kontsulta-organo interesdunei entzun ondoren, besteak beste, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeari, Batzorde Juridiko Aholkulariaren irizpenarekin bat etorriz, Gobernu Kontseiluak ... datan eztabaidatu eta onetsi ondoren...”

2. artikulua. Xedea

Aldaketa hau proposatzen dugu, generoaren ikuspuntutik hizkuntza neutroaren erabilera sustatzeko:

“Gizarteratze-enpresen xedea pertsona horiek merkatu arruntan integratzea da. Gizarteratze-enpresa kontratatzaileak gizonetzko eta emakumezko langileei prestakuntza eta orientabidea emango die ...”

4.2.h) artikulua. Kontzeptua eta betekizunak

Gizarteratze-enpresen kalifikazioa lortzeko betekizunei dagokienez, aldaketa hau egitea komenigarri ikusten dugu:

“h) 7. artikuluan aipatu erakunde sustatzaile baten edo zenbaiten partaidetza izatea. Partaidetza hori kapital sozialaren %51 izango da gutxienez merkataritza-sozietateen kasuan. Kooperatiba-sozietateen eta lan-sozietateen kasuan, partaidetza hori bazkide-lankideei edo mota orokorreko bazkideei edo bazkideei aplikatzeko moduko legerietan bildutako gehiengo mugaren barruan kokatu beharko da.”

Izan ere, “elkartu” terminoa ez da aplikatzen gure autonomia-erkidegoan, gizarte-ekonomiari buruzko legerian ez baita irudi hori jaso, beste autonomia-erkidego batzuetan ez bezala; lan-sozietateei buruz hitz egiterakoan, “mota orokorreko bazkide” da terminorik egokiena.

7. artikulua. Erakunde sustatzaileak

Gizarte Ekonomiako enpresei eta horien berezko legeriari aipamen esplizitua egiteko, 4. artikuluan gertatzen den bezala, testuan aldaketa hauek egitea proposatzen dugu. Era berean, 17. artikulua erreferentzian egindako aldaketa akats baten zuzenketari dagokio.

“Dekretu honen ondoretarako, erakunde sustatzaile moduan hartuko dira irabazteko asmorik ez duten erakunde publiko edo pribatuak, haien helburuen

artean pertsona behartsuen gizarteratzea badago, gizarteratze-enpresen era-keta sustatzen dutenean eta horietan gutxienez %51ko partaidetza badute merkataritza-sozietateen kasuan eta legeria berezira bildutako muga-barruan kooperatiba-sozietateen eta lan-sozietateen kasuan, eta hala denean, Dekretu honen 17.1 e) artikulura bildutako gizar-ekonomia-mendurako neurriak ematen badituzte.

10. artikulua. Kalifikaziotik eratorritako betebeharrak

Lehenengo eta behin, b) atalean, gizarteratze-enpresaren kalifikaziotik eratorritako betebeharren artean, hurrengoa aipatzen da: “urteko kontuak eta ekitaldi bakoitzaren amaierako kudeaketa-txostena aurkeztea, ekitaldia amaitu eta 90 eguneko epean”. Enpresa mota guztiek ez dute aipatu kudeaketa-txostena aurkezteko betebeharra, eta beraz, atal hau honela osatu beharko litzateke: “...nahitaezkoa denean”. Horrez gain, argi eta garbi zehaztu beharko litzateke zein unetan hasiko den 90 eguneko aipatu epea. Bigarren, artikulua honen e) atalean kalifikazioa ukitzen duten estatutuko aldaketak egiaztatzeko dokumentazioa aurkezteko beharra ezarri da hamar eguneko epean, bere forma juridikoari dagokion kasuan kasuko Erregistroan inskribatzen den egu-netik zenbatzen hasita.

Gure ustez, epea laburregia da, eta beraz, legegileak gogoeta egin beharko luke ho- rren inguruan.

12. artikulua. Sarbide-prozeduraren hasiera

Artikulu honen bigarren paragrafoan, eta gizar-ekonomiako erakundeei esanbi- dezko aipamena egiteko, “lan-kontratu edo sozietate-kontratu” bati aipamen egitea proposatzen dugu, edo hala denean, “lan-kontratuari edo gizar-ekonomiari”, lotura- ren formalizazioari buruzko 14.2. artikuluan gertatzen den moduan.

23. artikulua. Informazioa igortzea

Legegileak “Lan eta Gizar-ekonomiako Ministerioari” egindako aipamen guztien or- dez, “Lan eta Immigrazio Ministerioa” aipatu beharko luke, oraintsu izena aldatu du eta.

Bigarren Xedapen Gehigarria

Ondore didaktikoetarako, xedapen honen idazketa osatzea iradokitzen dugu, gi- zarteratze-enpresek estatuko araudira egokitzeko aldia zein data zehaztuta amai- tu behar duten jakiteko:

“Dekretu hau indarrean jartzean dauden gizarteratze-enpresak gizarteratze- enpresen araubidea arautzeko abenduaren 13ko 44/2007 Legea indarrean sar- tzen den unetik urtebeteko epean Legearen aurreikuspenetara egokitu behar di- ra, hau da, 2009ko urtarrilaren 14a baino lehen...”

IV ONDORIOAK

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeak *“Gizarteratze Enpresen kalifikazioa arautu, horietan sartzeko prozedura ezarri eta Gizarteratze Enpresen Erregistroa arautzen duen Dekretu Proiektuaren”* izapidetza egokia dela uste du, kontsulta-organo honek egin dituen oharrak kontuan hartuta.

Bilbon, 2008ko uztailaren 29n

Lehendakariaren ikus onetsia
Antxon Lafont Mendizabal

Idazkari nagusia
Javier Muñecas Herreras